GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2016 m. vasario 17 d.[1]

Byla C-572/14

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH
prieš
Amazon EU Sàrl,
Amazon Services Europe Sàrl,
Amazon.de GmbH,
Amazon Logistik GmbH,
Amazon Media Sàrl

(Oberster Gerichtshof (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose — 5 straipsnio 3 dalis — Sąvoka „byla dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“ — Direktyva 2001/29/EB — Autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimas — 5 straipsnio 2 dalies b punktas — Atgaminimo teisė — Išimtys ir apribojimai — Atgaminimas asmeniniam naudojimui — Teisinga kompensacija — Nemokėjimas — Galimas įtraukimas į Reglamento (EB) Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį“

I – **Įžanga**

1. 2014 m. lapkričio 18 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. gruodžio 11 d., *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateikė prejudicinį klausimą dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 3 punkto ir 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230) 5 straipsnio 2 dalies b punkto išaiškinimo.

2. Šis klausimas kilo nagrinėjant *Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH* (toliau – *Austro-Mechana*) ir *Amazon EU Sàrl*, *Amazon Services Europe Sàrl*, *Amazon.de GmbH*, *Amazon Logistik GmbH* bei *Amazon Media Sàrl* (toliau kartu – *Amazon EU ir kt.*) ginčą dėl Austrijos teismų tarptautinės jurisdikcijos nagrinėti ieškinį, kuriuo *Austro-Mechana* siekia iš *Amazon EU ir kt.* prisiteisti atlyginimą, mokėtiną dėl įrašymo laikmenų pateikimo nacionalinei rinkai pirmą kartą pagal Austrijos teisės aktus.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Sąjungos teisė*

1. Reglamentas Nr. 44/2001

3. Reglamentas Nr. 44/2001 buvo panaikintas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, p. 1) 80 straipsniu. Tačiau pagal šio reglamento 81 straipsnio antrą pastraipą jis taikomas tik nuo 2015 m. sausio 10 d. Kadangi pagrindinė byla buvo iškelta iki tos dienos, šioje byloje reikia taikyti Reglamentą Nr. 44/2001.

4. Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio, kuris yra II skyriuje esančiame 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“, 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

5. Šio reglamento 5 straipsnio, kuris yra jo II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“, 1 ir 3 punktai suformuluoti taip:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

1) a) sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose;

<...>

<...>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti, teisme.“

2. Direktyva 2001/29

6. Direktyvos 2001/29 2 straipsnyje „Atgaminimo teisė“ nustatyta:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

a) autoriams – savo kūrinius;

b) atlikėjams – savo atlikimų įrašus;

c) fonogramų gamintojams – savo fonogramas;

d) filmų pirmojo įrašo gamintojams – jų filmų originalus ir kopijas;

e) transliuojančiosioms organizacijoms – savo transliacijų įrašus, nepaisant to, ar tos transliacijos perduodamos laidais ar eteriu, įskaitant kabelinį ar palydovinį perdavimą.“

7. Šios direktyvos 5 straipsnio „Išimtys ir apribojimai“ 2 dalyje numatyta:

„Valstybės narės 2 straipsnyje nustatytai atgaminimo teisei gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais:

<...>

b) kai atgaminama asmeniniam naudojimui bet kurioje laikmenoje ir atgaminantys fiziniai asmenys nesiekia tiesioginių ar netiesioginių komercinių tikslų, su sąlyga, kad teisių turėtojai gautų teisingą kompensaciją, priklausomą nuo 6 straipsnyje nurodytų techninių apsaugos priemonių taikymo ar netaikymo atitinkamam kūriniui ar objektui;

<...>“

B – *Austrijos teisė*

8. Tuo metu, kai klostėsi pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, galiojusios redakcijos 1936 m. balandžio 9 d. Autorių teisių įstatymo (*Urheberrechtsgesetz*, *BGBl.* 111/1936, toliau – *UrhG*) 42 straipsnyje nustatyta:

„1. Bet kuris asmuo popieriuje ar kitoje panašioje laikmenoje gali daryti atskiras kūrinio kopijas asmeniniam naudojimui.

2. Bet kuris asmuo kitose laikmenose, nei nurodytos 1 dalyje, gali daryti atskiras kūrinio kopijas asmeniniam naudojimui siekdamas mokslinių tyrimų tikslų, jeigu tai pateisinama siekiamais nekomerciniais tikslais. <...>

<...>“

9. *UrhG* 42b straipsnyje numatyta:

„1. Jei, atsižvelgiant į kūrinio pobūdį, turi būti laikoma, kad kūrinys, kuris transliuojant per radiją ar televiziją pateikiamas visuomenei ar kuris siekiant komercinių tikslų įrašytas į vaizdo ar garso įrašymo laikmeną, atgaminamas vaizdo ar garso įrašymo laikmenoje, kaip tai suprantama pagal 42 straipsnio 2–7 dalis, asmeniniam ar privačiam naudojimui, autorius turi teisę gauti teisingą atlyginimą (tuščios laikmenos mokestis), kai įrašymo laikmenos komerciniais pagrindais ir už atlygį pateikiamos nacionalinei rinkai; įrašymo laikmenomis laikomos tuščios vaizdo ar garso įrašymo laikmenos, pritaikytos taip atgaminti, arba kitos šiam tikslui skirtos vaizdo ar garso įrašymo laikmenos.

<...>

3. Atlyginimą turi mokėti šie asmenys:

1) kiek tai susiję su atlyginimu už tuščias laikmenas ir už įrangą, asmuo, kuris iš nacionalinėje teritorijoje ar užsienyje esančios vietos komerciniais pagrindais ir už atlygį pirmą kartą įrašymo laikmenas arba atgaminimo įrangą išleido į apyvartą; <...>

<...>

5. Reikalavimus dėl teisės į 1 ir 2 dalyse numatytą atlyginimą galima pateikti tik per autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijas.

<...>“

III – **Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas**

10. *Austro-Mechana* yra pagal Austrijos teisę įsteigta autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacija. Viena iš jos funkcijų yra rinkti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad pagal minėtą straipsnį siekiama įgyvendinti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingos kompensacijos reikalavimą.

11. *Amazon* yra tarptautinė grupė, prekiaujanti knygomis, muzika ir kitomis prekėmis internete. Trys iš penkių pagrindinėje byloje dalyvaujančių šios grupės bendrovių įsteigtos pagal Liuksemburgo teisę, jų buveinės yra Liuksemburge, o dvi – pagal Vokietijos teisę ir jų buveinės yra Vokietijoje. Nė viena iš šių bendrovių neturi nei buveinės, nei padalinio Austrijoje. *Austro-Mechana* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme teigė, kad visos šios bendrovės pirmą kartą pateikia įrašymo laikmenas Austrijos rinkai, tad jos yra solidariai atsakingos už *UrhG* 42b straipsnyje numatyto atlyginimo sumokėjimą.

12. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Austro-Mechana* tvirtino, kad *Amazon EU ir kt.* tiekia Austrijos rinkai įrašymo laikmenas, įmontuotas į mobiliuosius telefonus, kuriais galima klausytis muzikos, arba kurias galima panaudoti tokių telefonų atminčiai išplėsti. Tuo remdamasi, *Austro-Mechana* reikalavo, kad *Amazon EU ir kt.* sumokėtų jai *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą. Siekdama nustatyti *Amazon EU ir kt.* mokėtiną šio atlyginimo sumą, *Austro-Mechana* paprašė minėtų bendrovių pateikti jai reikalingą apskaitos informaciją, susijusią su įrašymo laikmenomis, kuriomis *Amazon EU ir kt.* prekiavo Austrijoje nuo 2010 m. spalio 1 d.

13. Šiame pagrindinės bylos etape šalių ginčas yra susijęs tik su tuo, ar Austrijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją nagrinėti *Austro-Mechana* ieškinį, kuriuo ji siekia priversti *Amazon EU ir kt.* sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą.

14. *Austro-Mechana* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme teigė, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką teise į teisingą kompensaciją, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punktą, siekiama atlyginti autorių arba gretutinių teisių turėtojo (toliau – teisių turėtojas) „žalą“, kurią jis patyrė dėl asmeniniam naudojimui skirtų kopijų darymo. Todėl *Austro-Mechana* ieškinys yra ieškinys dėl deliktinės arba kvazideliktinės atsakomybės, patenkantis į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį, ir Austrijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją jį nagrinėti.

15. *Amazon EU ir kt.* nesutinka su tuo, kad Reglamento (EB) Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas taikomas tik tuo atveju, kai bylos dalykas yra reikalavimai, kurių kyla iš civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto. Tačiau taip nėra įpareigojimo sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą atveju, nes šiuo įpareigojimu teisių turėtojams numatyta atlyginti už tam tikrų veiksmų, kurie yra leidžiami pagal įstatymą, t. y. už atgaminimo asmeniniam naudojimui, padarinius, nukrypstant nuo teisių turėtojų išimtinės atgaminimo teisės.

16. 2014 m. balandžio 30 d. nutartimi *Handelsgericht Wien* (Vienos komercinių bylų teismas) pritarė *Amazon EU ir kt.* argumentams ir atmetė *Austro-Mechana* pareikštą ieškinį motyvuodamas tuo, kad neturi tarptautinės jurisdikcijos.

17. 2014 m. birželio 26 d. nutartimi *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas), nagrinėdamas bylą apeliacine tvarka, patvirtino sprendimą atmesti *Austro-Mechana* ieškinį dėl toliau nurodytų motyvų. Pirmiausia *Amazon EU ir kt.* buvo taikomas įstatyme nustatytas įpareigojimas sumokėti atlyginimą. Antra, teisių turėtojų patirtą žalą sukėlė ne *Amazon EU ir kt.*, o trečiųjų asmenų, kurie naudojo *Amazon EU ir kt.* rinkai tiekiamas įrašymo laikmenas siekdami daryti kopijas asmeniniam naudojimui, elgesys. Galiausiai toks *Amazon EU ir kt.* rinkai tiekiamų įrašymo laikmenų naudojimas siekiant daryti kopijas asmeniniam naudojimui nėra draudžiamas. Todėl *Austro-Mechana* pareikštam ieškiniui Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas netaikomas.

18. *Austro-Mechana* apskundė *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas) priimtą nutartį kasacine tvarka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

19. Manydamas, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto aiškinimas nėra toks akivaizdus, kad nepaliktų jokių pagrįstų abejonių, ir atsižvelgdamas į tai, kad yra teismas, kurio sprendimai negali būti toliau skundžiami, *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar teisė gauti „teisingą kompensaciją“ pagal [Direktyvos 2001/29] 5 straipsnio 2 dalies b punktą, kuria pagal Austrijos teisę galima remtis prieš įmones, komerciniais pagrindais ir už atlygį pirmą kartą pateikiančias įrašymo laikmenas nacionalinei rinkai, yra teisė, kylanti iš „civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal [Reglamento Nr. 44/2001] 5 straipsnio 3 punktą?“

IV – **Procesas Teisingumo Teisme**

20. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarija užregistravo 2014 m. gruodžio 11 d.

21. Pastabas raštu pateikė *Austro-Mechana*, *Amazon EU ir kt.*, Austrijos, Prancūzijos, Italijos ir Suomijos vyriausybės, taip pat Europos Komisija.

22. 2015 m. lapkričio 26 d. posėdyje buvo išklausyti ir pastabas pateikė *Austro-Mechana* ir *Amazon EU ir kt.* atstovai, Suomijos vyriausybė ir Komisija.

V – **Prejudicinio klausimo analizė**

A – *Pirminės pastabos*

23. Prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi Teisingumo Teismo, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad ieškinys, kuriuo siekiama prisiteisti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją, kurią pagal nacionalinę teisę turi mokėti įmonės, pirmą kartą nacionalinei rinkai komerciniais pagrindais ir už atlygį pateikiančios įrašymo laikmenas, priskiriamas bylai dėl „civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą.

24. Šiame pagrindinės bylos etape šalių ginčas susijęs tik su Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikytinumu *Austro-Mechana* ieškiniui, pareikštam *Amazon EU ir kt.*

25. Jeigu neklystu, nė viena pastabas Teisingumo Teisme pateikusi šalis neginčijo, kad jeigu Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas taikytinas *Austro-Mechana* ieškiniui, iškeltam *Amazon EU ir kt.*, Austrijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją nagrinėti šį ieškinį kaip „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti, teismas“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

26. Taigi pastabas Teisingumo Teisme pateikusios šalys nesutaria dėl tokio klausimo: ar *Austro-Mechana* pareikštas ieškinys *Amazon EU ir kt.* priskiriamas bylai dėl „civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą?

27. Manau, prieš atsakant į šį klausimą yra naudinga apibūdinti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties sistemą. Iš tiesų svarbu tiksliai nustatyti valstybės narės sprendimo įgyvendinti šią išimtį teisines pasekmes, siekiant išsiaiškinti, ar teisingos kompensacijos prievolės pažeidimu grindžiamas ieškinys priskiriamas bylai dėl „civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“.

B – *Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties sistema*

28. Kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis yra atgaminimo teisės, kuri iš principo yra išimtinė teisių turėtojo teisė, numatyta Direktyvos 2001/29 2 straipsnyje, išimtis.

29. Pagal šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies b punktą valstybės narės turi teisę nustatyti minėtos atgaminimo teisės išimtis arba apribojimus, kai atgaminama asmeniniam naudojimui bet kokioje laikmenoje ir atgaminantys fiziniai asmenys nesiekia tiesioginių ar netiesioginių komercinių tikslų (toliau – kopijavimas asmeniniam naudojimui), su sąlyga, kad teisių turėtojai gauna teisingą kompensaciją.

30. Šiame etape reikėtų tiksliai nustatyti, kokių teisinių pasekmių sukelia kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties nustatymas valstybėje narėje, nes Austrijos teisės aktų leidėjas nustatė šią išimtį *UrhG* 42 ir 42b straipsniuose.

31. Pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnyje nustatytą „įprastą“ sistemą teisių turėtojai turi išimtinę teisę leisti arba uždrausti atgaminti kūrinius ir kitus autorių teisių arba gretutinių teisių saugomus objektus, priklausančius vienai iš šiame straipsnyje nustatytų kategorijų (toliau – saugomi kūriniai arba objektai). Kartu naudotojai privalo susilaikyti nuo saugomų kūrinių ar objektų atgaminimo be teisių turėtojų leidimo. Jeigu šis įpareigojimas pažeidžiamas, teisių turėtojas gali pareikšti ieškinį dėl realios žalos, patirtos dėl neleistino atgaminimo, atlyginimo. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką toks ieškinys patenka į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį [2].

32. Jeigu Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta „išimtinė“ sistema yra įgyvendinama valstybės narės nacionalinėje teisėje, išimtinė teisių turėtojų atgaminimo teisė ir atitinkama naudotojų pareiga susilaikyti nuo saugomų kūrinių ar objektų atgaminimo išnyksta, kiek tai susiję su kopijavimu asmeniniam naudojimui. Kaip pažymėjo visos pastabas Teisingumo Teisme pateikusios šalys, esant tokiai sistemai naudotojams pripažįstama teisė daryti saugomų kūrinių ar objektų kopijas asmeniniam naudojimui, nes jos yra aiškiai leidžiamos. Atitinkamai teisių turėtojai nebegali remtis savo išimtine atgaminimo teise prieštaraudami kopijų darymui asmeniniam naudojimui.

33. Tačiau, siekiant kompensuoti už išimtinės teisių turėtojų atgaminimo teisės ir atitinkamos naudotojų pareigos susilaikyti nuo saugomų kūrinių ir objektų atgaminimo išnykimą, Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte teisių turėtojams suteikta nauja teisė – reikalaujama, kad jie „gautų teisingą kompensaciją“.

34. Teisingumo Teismo teigimu, kai žalą atitinkamos teisės turėtojui daro asmuo, kuris savo asmeniniam naudojimui atgamina kūrinį nepaprašęs išankstinio šio teisių turėtojo leidimo, iš principo šis asmuo turi atlyginti tokią žalą ir šiuo tikslu finansuoti teisingą kompensaciją, kuri bus išmokėta šiam teisių turėtojui [3].

2 — Be kita ko, žr. sprendimus *Pinckney* (C-170/12, EU:C:2013:635, 47 punktas); *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215, 40 punktas) ir *Hejduk* (C-441/13, EU:C:2015:28, 38 punktas).

3 — Žr. sprendimus *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515, 23 punktas); *ACI Adam ir kt.* (C-435/12, EU:C:2014:254, 51 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 22 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

35. Taigi valstybės narės nacionalinėje teisėje nustatant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtį vienas teisinis santykis turi būti pakeičiamas kitu:

— išnyksta išimtinė teisių turėtojų atgaminimo teisė ir atitinkama naudotojų pareiga susilaikyti nuo saugomų kūrinių ar objektų atgaminimo, kiek tai susiję su kopijavimu asmeniniam naudojimui, ir

— už tai teisių turėtojams suteikiama teisė gauti teisingą kompensaciją ir atitinkama pareiga, iš principo tenkanti naudotojams, finansuoti šią teisingą kompensaciją.

36. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad ši kompensacija skirta teisių turėtojų patirtai žalai už saugomų kūrinių ar objektų kopijavimą asmeniniam naudojimui atlyginti, todėl ją reikia laikyti atlygiu už žalą, kurią teisių turėtojai patiria dėl tokio jų neleidžiamo kopijavimo [4].

37. Pagal Austrijos teisės aktų leidėjo nustatytą sistemą, kuri buvo nagrinėjama Sprendime *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515), naudotojų teisė daryti kopijas asmeniniam naudojimui yra nustatyta *UrhG* 42 straipsnyje. Pats teisingos kompensacijos įpareigojimas yra įgyvendintas *UrhG* 42b straipsnyje, pagal kurį „autorius turi teisę gauti teisingą atlyginimą (tuščios laikmenos mokestis)“.

38. Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad pagal šią sistemą kopijas asmeniniam naudojimui darantys naudotojai *UrhG* 42b straipsnyje numatyto atlyginimo nemoka tiesiogiai atitinkamiems teisių turėtojams.

39. Pirma, vykdyti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą prievolę mokėti atlyginimą išsireikalauja ne teisių turėtojas, kurio saugomas kūrinys ar objektas yra kopijuojamas asmeniniam naudojimui. Iš tiesų pagal *UrhG* 42b straipsnio 5 dalį atlyginimas turi būti mokamas kolektyvinio teisių administravimo asociacijai. Būtent pagal šią nuostatą *Austro-Mechana*, kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacija, reikalauja šio atlyginimo pagrindinėje byloje.

40. Antra, *UrhG* 42b straipsnyje numatytas įpareigojimas mokėti atlyginimą tenka ne naudotojui, darančiam saugomo kūrinio arba objekto kopijas asmeniniam naudojimui. Iš tiesų pagal *UrhG* 42b straipsnio 3 dalį šį atlyginimą privalantys mokėti asmenys yra tie, kurie komerciniais pagrindais ir už atlygį pirmą kartą pateikia įrašymo laikmenas nacionalinei rinkai. Būtent pagal šią nuostatą *Amazon EU ir kt.* buvo paduotos į teismą pagrindinėje byloje, nes šios bendrovės, kaip teigiama, tiekia Austrijos rinkai mobiliuosiuose telefonuose įmontuotas įrašymo laikmenas, leidžiančias atkurti muziką arba naudojamas telefonų atminčiai išplėsti.

41. Šį Austrijos sistemos aspektą Teisingumo Teismas nagrinėjo Sprendime *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515).

42. Teisingumo Teismas priminė, kad iš principo tai kopijas asmeniniam naudojimui darantys asmenys turi finansuoti teisingą kompensaciją, kuri bus sumokėta teisių turėtojams [5].

43. Tačiau, kaip matyti iš nusistovėjusios teismo praktikos, atsižvelgiant į praktinius sunkumus, kurių kyla siekiant nustatyti privačius naudotojus ir įpareigoti juos kompensuoti išimtinės atgaminimo teisės turėtojams daromą žalą, siekiant finansuoti teisingą kompensaciją valstybėms narėms leidžiama įtvirtinti „mokestį už kopijavimą asmeniniam naudojimui“, kurį mokėtų ne suinteresuotieji privatūs asmenys, o subjektai, disponuojantys skaitmeninio atgaminimo įranga, aparatais ar laikmenomis ir

4 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *VG Wort ir kt.* (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:426, 31 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *ACI Adam ir kt.* (C-435/12, EU:C:2014:254, 50 punktas).

5 — Sprendimas *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515, 23 punktas ir jame nurodyta teismo praktika); taip pat žr. sprendimus *ACI Adam ir kt.* (C-435/12, EU:C:2014:254, 51 punktas) ir *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 22 punktas).

teisiškai ar faktiškai suteikiantys šią atgaminimo įrangą, aparatus ir laikmenas šiuo tikslu privatiems asmenims arba teikiantys jiems atgaminimo paslaugą. Esant tokiai sistemai mokestį už kopijavimą asmeniniam naudojimui turi mokėti šia atgaminimo įranga, aparatais ir laikmenomis disponuojantys asmenys [6].

44. Teisingumo Teismas dar patikslino, jog turint omenyje, kad tokia sistema leidžia mokesčio mokėtojams atgauti mokestį už kopijavimą asmeniniam naudojimui per aptariamos atgaminimo įrangos, aparatų ar laikmenų suteikimo kainą arba per suteiktos atgaminimo paslaugos kainą, galiausiai mokesčio našta tenka šią kainą mokančiam privačiam naudotojui, o tai atitinka „deramą pusiausvyrą“, kuri turi būti užtikrinta tarp išimtinės atgaminimo teisės turėtojų ir saugomų objektų naudotojų interesų [7].

45. Konkrečiai dėl *UrhG* 42b straipsnyje nustatytos sistemos Teisingumo Teismas pažymėjo, kad mokestį už kopijavimą asmeniniam naudojimui moka asmenys, komerciniais pagrindais ir už atlygį į apyvartą išleidžiantys įrašymo laikmenas, kurios gali būti naudojamos atgaminant [8].

46. Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad iš principo ši sistema leidžia mokesčio mokėtojams atgauti šį mokestį per tokių laikmenų pardavimo kainą, todėl pagal „deramos pusiausvyros“ reikalavimą galiausiai mokesčio našta tenka šią kainą mokančiam privačiam naudotojui, darant prielaidą, kad šis naudotojas yra galutinis vartotojas [9].

47. Taigi *UrhG* 42b straipsnyje nustatyta „finansinė grandinė“ reiškia, kad yra keturių kategorijų dalyviai, ir ją galima suskirstyti taip, kaip nurodyta toliau.

48. Pardavėjai, pirmą kartą nacionalinei rinkai pateikiantys įrašymo laikmenas, naudojamas daryti kopijas asmeniniam naudojimui, formaliai privalo mokėti „tuščios laikmenos mokestį“.

49. Vis dėlto šie pardavėjai gali įtraukti šio mokesčio sumą į šių įrašymo laikmenų pardavimo kainą, todėl naudotojai, darantys kopijas asmeniniam naudojimui, netiesiogiai finansuoja šį mokestį, įsigydami minėtas laikmenas.

50. Šį mokestį, kuris skirtas teisių turėtojų dėl kopijų asmeniniam naudojimui darymo patirtai žalą atlyginti, įrašymo laikmenų pardavėjas turi mokėti kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijai, t. y. pagrindinėje byloje *Austro-Mechana*. Iš tiesų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, šiai asociacijai pavesta, be kita ko, rinkti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą.

51. Būtent atsižvelgiant į šį teisės aktų kontekstą reikia nagrinėti, ar *Austro-Mechana* pareikštas ieškinys *Amazon EU ir kt.*, kuriuo siekiama išsireikalauti sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą, patenka į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį.

6 — Sprendimas *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515, 24 punktas ir jame nurodyta teismo praktika); šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *ACI Adam ir kt.* (C-435/12, EU:C:2014:254, 52 punktas) ir *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 23 punktas).

7 — Sprendimas *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515, 25 punktas ir jame nurodyta teismo praktika); šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *ACI Adam ir kt.* (C-435/12, EU:C:2014:254, 52 punktas) ir *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 53 punktas).

8 — Sprendimas *Amazon.com International Sales ir kt.* (C-521/11, EU:C:2013:515, 26 punktas).

9 — Ten pat, 27 punktas.

C – Dėl Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikytinumo

52. Pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą valstybėje narėje gyvenančiam (buveinę turinčiam) asmeniui byla kitoje valstybėje narėje dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teisme.

53. Dėl šios nuostatos, kaip ir dėl 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) su pakeitimais, padarytais konvencijomis dėl naujų valstybių narių prisijungimo prie minėtos konvencijos (toliau – Briuselio konvencija), 5 straipsnio 3 punkto yra suformuota gausi teismo praktika [10].

54. Šia specialiosios jurisdikcijos taisykle nukrypstama nuo Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto pagrindinio principo, kad valstybės narės teritorijoje gyvenantiems (buveinę turintiems) asmenims, nepaisant jų nacionalinės priklausomybės, byla keliama šios valstybės narės teismuose.

55. Kadangi vietos, kurioje įvyko arba gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismų jurisdikcija grindžiama specialiosios jurisdikcijos taisykle, ji turi būti aiškinama siaurai, neleidžiant įtraukti daugiau atvejų, nei aiškiai numatyta šiame reglamente [11].

56. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką į sąvoką „bylos dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto ar kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, įeina bet koks reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę ir kuris nėra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktį [12].

57. Atsižvelgiant į minėtą teismo praktiką, pirmiausia reikia išnagrinėti, ar toks ieškinys, kuriuo siekiama prisiteisti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją, t. y. toks, kaip pareikštas pagrindinėje byloje, yra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą [13]. Jeigu ne, tuomet reikės nustatyti, ar tokį ieškinį galima laikyti reikalavimu, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę [14].

1. Pagrindinėje byloje pareikštas ieškinys nėra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą

58. Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punkto a papunktyje nustatyta, kad valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl sutarties gali būti iškelta atitinkamos prievolės vykdymo vietos teismuose.

10 — Primintina, kad Teisingumo Teismo pateiktas Briuselio konvencijos nuostatų išaiškinimas taip pat taikomas Reglamento Nr. 44/2001 nuostatoms, jeigu šių teisės aktų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis. Tai pasakytina apie šio reglamento 5 straipsnio 1 punkto a papunktį ir 3 punktą ir atitinkamai Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 ir 3 punktus (Sprendimas *Brogsitter*, C-548/12, EU:C:2014:148, 19 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

11 — Be kita ko, žr. sprendimus *Kronhofer* (C-168/02, EU:C:2004:364, 14 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo; *Pinckney* (C-170/12, EU:C:2013:635, 25 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215, 26 punktas).

12 — Be kita ko, žr. sprendimus *Kalfelis* (189/87, EU:C:1988:459, 17 punktas) dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo; *Brogsitter* (C-548/12, EU:C:2014:148, 20 punktas) ir *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 44 punktas).

13 — Žr. šios išvados 58–61 punktus.

14 — Žr. šios išvados 62–90 punktus.

59. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, nors pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą nereikalaujama sutarties sudarymo, vis dėlto, kad būtų galima taikyti šią nuostatą, būtina identifikuoti prievolę, nes jurisdikcija pagal šią nuostatą nustatoma atsižvelgiant į atitinkamos prievolės vykdymo vietą. Todėl specialiosios jurisdikcijos taisyklės, minėtoje nuostatoje numatytos byloms dėl sutarčių, taikymas suponuoja, kad yra nustatyta laisvai prisiimta vieno asmens teisinė prievolė kitam asmeniui, kuria grindžiamas ieškovo ieškinys [15].

60. Pagrindinėje byloje prievolė sumokėti teisingą kompensaciją yra nustatyta *UrhG* 42b straipsnyje, kuriuo įgyvendinamas Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytas teisingos kompensacijos reikalavimas. Iš šios prievolės teisinės prigimties matyti, kad *Amazon EU ir kt.* laisvai neprisiėmė prievolės bendrovei *Austro-Mechana*, kaip tai suprantama pagal minėtą teismo praktiką, ir kad ją įrašymo laikmenų pardavėjams nustatė Austrijos teisės aktų leidėjas, įgyvendindamas Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisę.

61. Todėl toks ieškinys, kuriuo siekiama prisiteisti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją, pareikštas pagrindinėje byloje, nėra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 dalies a punktą, kaip teisingai raštu pateiktose pastabose pažymėjo *Austro-Mechana*, Prancūzijos vyriausybė ir Komisija.

2. Pagrindinėje byloje pareikštu ieškiniu siekiama „nustatyti atsakovo atsakomybę“

62. Siekiant nuspręsti, ar *Austro-Mechana* pareikštas ieškinys yra priskiriamas bylai dėl „civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, taikant šios išvados 56 punkte nurodytą teismo praktiką, reikia nustatyti, ar tai yra „reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę“.

63. Kaip ir *Austro-Mechana*, Austrijos, Prancūzijos ir Italijos vyriausybės ir Komisija, manau, kad *Austro-Mechana* pareikštu ieškiniu siekiama nustatyti *Amazon EU ir kt.* atsakomybę, todėl jis priskiriamas bylai dėl „civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

64. Pirmiausia reikėtų priminti, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto tekstą, ši nuostata apima labai įvairias atsakomybės rūšis [16].

65. Be to, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte jurisdikcija nagrinėti reikalavimą dėl deliktinės ar kvazideliktinės atsakomybės suteikiama vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar toks įvykis gali įvykti, teismui. Iš šios nuostatos teksto galima spręsti, kad reikalavimas dėl deliktinės ar kvazideliktinės atsakomybės neabejotinai turi būti grindžiamas „žalą sukėlusiu įvykiu“.

66. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad į deliktinę ar kvazideliktinę atsakomybę galima atsižvelgti tik su sąlyga, kad galima nustatyti priežastinį žalos ir aplinkybės, dėl kurios atsirado ši žala, ryšį [17]. Jis taip pat patikslino, kad žalą sukėlęs įvykis ir žalos atsiradimas yra atsakomybės sudedamosios dalys [18].

15 — Be kita ko, žr. sprendimus *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, 50 ir 51 punktai ir juose nurodyta teismo praktika) dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 1 punkto išaiškinimo; *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 46 ir 47 punktai) ir *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 39 punktas).

16 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Bier* (21/76, EU:C:1976:166, 18 punktas) dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo.

17 — Sprendimai *Bier* (21/76, EU:C:1976:166, 16 punktas) dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo ir *DFDS Torline* (C-18/02, EU:C:2004:74, 32 punktas).

18 — Sprendimas *Kronhofer* (C-168/02, EU:C:2004:364, 18 punktas).

67. Iš to, kas nurodyta, darytina išvada, kad „reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę“, kaip tai suprantama pagal šios išvados 56 punkte nurodytą teismo praktiką, turi būti grindžiamas žalą sukėlusių įvykiu, t. y. atsakovui priskiriamu įvykiu, dėl kurio teigiama, kad jis sukėlė žalą kitam asmeniui.

68. Mano nuomone, nekelia abejonių tai, kad *Austro-Mechana* pagrindinėje byloje pareikštas ieškinys grindžiamas tokiu žalą sukėlusiu įvykiu.

69. Iš tiesų *Austro-Mechana* ieškinys grindžiamas nauja teisine prievole, atsiradusia, kai Austrijos teisės aktų leidėjas nustatė kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtį, t. y. prievolę mokėti teisingą kompensaciją, vadinamą „tuščios laikmenos mokesčiu“ [19].

70. Pagrindinėje byloje pagal *UrhG* 42b straipsnį ši prievolė tenka pardavėjams, pirmą kartą rinkai pateikiantiems įrašymo laikmenas, naudojamas daryti kopijoms asmeniniam naudojimui, kaip buvo teigiama dėl *Amazon EU ir kt.*, ir ji tenka autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijos *Austro-Mechana* naudai [20].

71. Todėl, jei būtų įrodyta, kad *Amazon EU ir kt.* faktiškai pirmą kartą pateikė rinkai tokias įrašymo laikmenas, tai, kad *Amazon EU ir kt.* nesumokėjo *UrhG* 42b straipsnyje numatyto atlyginimo, sukeltų žalą *Austro-Mechana*, nes ši negavo „tuščios laikmenos mokesčio“.

72. Mano nuomone, iš to, kas nurodyta, darytina išvada, kad „žalą sukėlęs įvykis“, kuriuo yra grindžiamas *Austro-Mechana* pareikštas ieškinys, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, faktiškai reiškia tai, kad *Amazon EU ir kt.* savanoriškai arba dėl aplaidumo esą nesumokėjo *UrhG* 42b straipsnyje numatyto atlyginimo ir šitaip sukėlė žalą *Austro-Mechana*.

73. Manau, tokį aiškinimą patvirtina šios išvados 36 punkte nurodyta teismo praktika, pagal kurią teisingos kompensacijos tikslas yra būtent atlyginti teisių turėtojams žalą už asmeniniam naudojimui be jų leidimo padarytas saugomų kūrinių arba objektų kopijas.

74. Minėtoje teismo praktikoje suformuluoti principai turi būti tiesiog pritaikyti pagrindinės bylos aplinkybėms, nes *UrhG* 42b straipsnyje numatyta, kad šis atlyginimas turi būti mokamas ne tiesiogiai teisių turėtojams, bet autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijai, t. y. *Austro-Mechana*. Taigi žalą, padarytą dėl galimo atsisakymo mokėti tokį atlyginimą, patyrė *Austro-Mechana* ir taip netiesiogiai – teisių turėtojai.

75. Mano nuomone, toks atvejis priskiriamas pačiai bylos dėl delikto esmei, nes atsisakymu sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą pažeidžiama Austrijos teisė ir sukeliama žala *Austro-Mechana*.

76. Vis dėlto manau, jog reikėtų atsakyti į kai kuriuos *Amazon EU ir kt.* ir Suomijos vyriausybės argumentus, pagal kuriuos *Austro-Mechana* pareikštas ieškinys nepatenka į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį.

77. Amazon EU ir kt. visų pirma teigė, kad vienintelis veiksmas, reikšmingas nustatant tarptautinę Austrijos teismų jurisdikciją, yra mobiliųjų telefonų pateikimas Austrijos rinkai, o tai nėra nei deliktas, nei kvazideliktas, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

19 — Žr. šios išvados 33–37 punktus.

20 — Žr. šios išvados 38–40 punktus.

78. Be to, prievolė sumokėti teisingą kompensaciją yra prievolė sumokėti atlyginimą už pagal įstatymą leidžiamus atgaminimo veiksmus, o ne prievolė sumokėti kompensaciją už įstatymu draudžiamus veiksmus. Todėl ieškiniu, kuriuo siekiama, kad būtų sumokėta ši teisinga kompensacija, nesiekiama „nustatyti atsakovo atsakomybės“, kaip tai suprantama pagal šios išvados 56 punkte nurodytą teismo praktiką.

79. Galiausiai *Amazon EU ir kt.* teigė, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją lemia ne kokios nors teisių turėtojų teisės pažeidimas, nes jie nebeturi teisės uždrausti ar leisti daryti kopijas asmeniniam naudojimui pagal *UrhG* 42 straipsnį.

80. Aišku, nepaneigiama, kad mobiliųjų telefonų pateikimas rinkai ir *UrhG* 42 straipsnyje numatytas kopijavimas asmeniniam naudojimui Austrijos teritorijoje yra teisėti veiksmai. Vis dėlto šių veiksmų teisėtumas nereiškia, kad galimas *Amazon EU ir kt.* pareigos sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą pažeidimas taip pat yra teisėtas.

81. Konkrečiai kalbant, nors *Amazon EU ir kt.* teisingai pažymi, kad pareiga nedaryti kopijų asmeniniam naudojimui yra išnykusi, šis argumentas neturi reikšmės, nes *Austro-Mechana* ieškinys grindžiamas „pakaitinės“ teisinės prievolės, t. y. prievolės sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą pirmą kartą Austrijoje pateikiant rinkai įrašymo laikmenas pažeidimu.

82. Tačiau man neaišku, kodėl nereikėtų manyti, kad šios prievolės sumokėti atlyginimą pažeidimas gali „nustatyti atsakovo atsakomybę“ ir taip patekti į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį, nes tai yra žalą sukėlęs įvykis, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, t. y. atsakovui (*Amazon EU ir kt.*) priskiriamas įvykis, dėl kurio teigiama, kad jis sukėlė žalą kitam asmeniui (*Austro-Mechana*).

83. Todėl laikausi nuomonės, kad *Amazon EU ir kt.* pateikti argumentai yra nepagrįsti.

84. Raštu pateiktose pastabose Suomijos vyriausybė teigė, kad tarp žalą sukėlusio įvykio ir žalos, kuriais savo ieškinį pagrindinėje byloje grindžia *Austro-Mechana*, nėra priežastinio ryšio, kaip to reikalaujama Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte. Minėtos vyriausybės teigimu, šiuo ieškiniu siekiama prisiteisti teisėtą kompensaciją iš įrašymo laikmenas rinkai tiekiančių įmonių, nors teisių turėtojų patirtą žalą sukėlė ne šios įmonės, o tai, kad privatūs asmenys naudoja šias laikmenas saugomiems kūriniams arba objektams kopijuoti.

85. Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad galimo *Amazon EU ir kt.* atsisakymo sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą ir galimos *Austro-Mechana* žalos priežastinį ryšį nustatė pats Austrijos teisės aktų leidėjas. Iš tiesų *UrhG* 42b straipsnio 5 dalyje numatyta, kad šis atlyginimas turi būti mokamas ne tiesiogiai teisių turėtojams, o autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijai, t. y. *Austro-Mechana*, todėl žalą, atsiradusią dėl galimo atsisakymo mokėti šį atlyginimą, patiria ši asociacija, o ne tiesiogiai teisių turėtojai.

86. Todėl, kaip jau paaiškinau šios išvados 72 punkte, „žalą sukėlęs įvykis“, kuriuo grindžiamas *Austro-Mechana* pareikštas ieškinys, yra tai, kad *Amazon EU ir kt.* savanoriškai arba dėl aplaidumo esą nesumokėjo *UrhG* 42b straipsnyje numatyto atlyginimo ir taip sukėlė žalą *Austro-Mechana*.

87. Per posėdį Suomijos vyriausybė taip pat teigė, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritis negali būti išplėsta ir apimti neteisėtų kopijavimo asmeniniam naudojimui veiksmų.

88. Šiuo klausimu pasakytina, kad pagal mano siūlomą aiškinimą į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį patektų ne neteisėti kopijavimo asmeniniam naudojimui veiksmai, o kiekvienas prievolės sumokėti *UrhG* 42b straipsnyje numatytą atlyginimą pažeidimas.

89. Be to, norėčiau pabrėžti, kad šiuo aiškinimu nekvestionuojamas kopijų asmeniniam naudojimui, padarytų pagal *UrhG* 42 straipsnį, teisėtumas. Iš tiesų pagal šį straipsnį asmeniniam naudojimui padarytų kopijų teisėtumas nepriklauso nuo *UrhG* 42b straipsnyje numatytos prievolės sumokėti atlyginimą laikymosi.

90. Iš to, kas nurodyta, darytina išvada, kad toks ieškinys, kaip pareikštas pagrindinėje byloje, kuriuo siekiama prisiteisti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją, yra „reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę“, kaip tai suprantama pagal šios išvados 56 punkte nurodytą teismo praktiką.

D – *Praktiniai padariniai*

91. Nurodžiau priežastis, kodėl laikausi nuomonės, kad toks ieškinys, kaip pareikštas pagrindinėje byloje, kuriuo siekiama prisiteisti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją, nėra susijęs su „byla dėl sutarties“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktą[21], ir yra reikalavimas, kuriuo siekiama nustatyti atsakovo atsakomybę[22]. Taigi pagal šios išvados 56 punkte nurodytą teismo praktiką toks ieškinys priskiriamas bylai dėl „delikto arba kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

92. Iš to darytina išvada, kad Austrijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją nagrinėti minėtą ieškinį, jeigu žalą sukėlęs įvykis įvyko arba gali įvykti Austrijos Respublikos teritorijoje, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas[23].

93. Be to, Austrijos teismų tarptautinė jurisdikcija pagrindinėje byloje atitiktų pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą siekiamą tikslą. Iš tiesų Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę patikslinti, kad delikto ir kvazidelikto bylose vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismas įprastai turi geriausias galimybes priimti sprendimą pirmiausia dėl ginčo dalyko artumo ir lengvesnio įrodymų rinkimo[24].

VI – **Išvada**

94. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) pateiktą prejudicinį klausimą:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad bylai dėl „delikto ar kvazidelikto“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, priskiriamas ieškinys, kuriuo siekiama prisiteisti 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją, kurią pagal nacionalinę teisę turi mokėti įmonės, nacionalinėje teritorijoje komerciniais pagrindais ir už atlygį pirmą kartą į apyvartą išleidžiančios įrašymo laikmenas.

21 — Žr. šios išvados 58–61 punktus.

22 — Žr. šios išvados 62–90 punktus.

23 — Reikėtų priminti, jog iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte esanti frazė „vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti“ kartu reiškia žalos atsiradimo vietą ir įvykio, dėl kurio atsirado žala, vietą, tad atsakovas ieškovo pasirinkimu gali būti paduotas į kurios nors iš šių dviejų vietų teismą (be kita ko, žr. Sprendimo *Bier*, 21/76, EU:C:1976:166, 24 punktą dėl Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo; Sprendimo *Kronhofer*, C-168/02, EU:C:2004:364, 16 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir Sprendimo *Hejduk*, C-441/13, EU:C:2015:28, 18 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

24 — Be kita ko, žr. sprendimus *Folien Fischer ir Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664, 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *Melzer* (C-228/11, EU:C:2013:305, 27 punktas).